

Muzeul Vieții
Cotidiene în
Comunism

Consiliul
Judetean
Botoșani

MuViCC Botoșani

primul muzeu al
comunismului
din România
-Decembrie 2015-

www.muvicc.ro

Constantin Iftime, scriitor, s-a născut pe 15 iulie 1957, în satul Zlătunoaia, județul Botoșani. A absolvit Institutul Politehnic din Iași. Din anul 1990 este jurnalist la Timpul, Expres Magazin, 24:ORE (redactor-sef), rețeaua Monitorul (senior editor) și Ziarul Lumina (senior editor).

A publicat opinii în Curentul (ca senior editor) și pe portalul www.adevarul.ro. Debutează cu proză în revistele școlare, iar cu poezie, în liceu, în revista Cronică și ziarul Clopotul. Ca student, scrie pentru revistele din Iași cronică literară și proză. După 1990, apare cu eseu, proză și poezie în România literară, Hyperion, Convorbiri literare, Familia etc.

În 1993, publică volumul de convorbiri Cu Ion Cristoiu prin infernul contemporan, Editura Contraria, iar în 1994, un alt volum de dialoguri cu romancierul Nicolae Breban, Confesiuni violente (Editura Du Style). În 2012 iese de sub tipar primul său volum de poezie, Vreau alta realitate. Arta, merg pe mâna ta (Editura Tracus Arte, Premiul de debut al Asociației Scriitorilor din București), urmate, în 2013, de Eșul carnivor (Editura Tracus Arte), Elefantul de câmpie (Editura Cartea Românească, 2014), Aici nu va mai fi liniște oricum (Editura Tracus Arte, 2015). A colaborat la volumul Amicus Plato sau... despărțirea de Noica (Editura Eikon, 2006).. Constantin Iftime este directorul proiectului MuViCC și coordonatorul acestui volum.

contact: conift@yahoo.com- Constantin Iftime, coordonator proiect

Matei Gheboianu, lector dr. al Facultății de Istorie, din cadrul Universității din București, specializat în istoria comunismului din România, a tranziției postdecembriste și în istoria presei. Cea mai recentă apariție editorială: Matei Gheboianu, *Presa liberă?! 1989-1992 Presa în România post-comunistă*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2015.

Matei Gheboianu este coordonatorul de specialitate pentru documentarea istorică a acestui volum.

Mihnea-Ioan Mihăilescu, născut la 27 iulie 1965 în București, arhitect, absolvent al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, master-realizator și producător de film și televiziune la Universitatea Națională de Teatru și Film „I.L.Caragiale” din București, asistent-doctorand la Școala Doctorală din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”- Tema: Perspectiva- Avantaje și constrângeri în hologramași filmul 3D stereoscopic.

Mihnea-Ioan Mihăilescu este coordonatorul de specialitate pentru concepțiile scenografice ale acestui volum.

Publicat de: *Asociația CulturEst*

Acest volum este publicat cu ocazia organizării sesiunii de prezentare a dosarelor de cercetare istorică în vederea proiectării a cinci expoziții în vizune scenografică pentru Muzeul Vieții Cotidiene în Comunism (www.muvi.cc.ro).

Parteneri / susținători:

Muzeul Vieții
Cotidiene în
Comunism

Consiliul
Județean
Botoșani

Universitatea
din București
Facultatea de
Istorie

Universitatea
de Arhitectură
și Urbanism
„Ion Mincu” -
București

Facultatea de
Arhitectură de
Interior

MuViCC Botoșani - primul muzeu al comunismului din România

O viziunea a cunoașterii istoriei recente cât mai spectaculoasă și profundă

În toamna anului 2013, lansam cu entuziasm ideea construirii Muzeului vieții cotidiene în comunism (MuViCC), la Botoșani, un proiect pe care-l credeam necesar la cunoașterea comunismului, nu numai pe plan local, dar și în România. Poate traumele acestui trecut au făcut ca, după 25 de ani, o istorie de aproape 50 de ani să nu fie cunoscută cu toate aspectele ei umane. Prin proiectul MuViCC ne propunem să scoatem în evidență că este necesară o nouă viziune muzeografică la noi, care să incite prin noutatea mijloacelor de comunicare și care să evidențieze faptele profund umane din trecutul vieții noastre. Numai în felul acesta, cred, putem sprijini cât mai mulți oameni ca să-și cunoască trecutul comunității lor, făcându-i să se situeze cât mai repede în cea mai bună realitate a lor.

Și iată care au fost pașii, puțini poate, făcuți până acum.

Încă de la momentul lansării - bine primită de oficialități și de mediul cultural, aveam un sediu reprezentativ pentru muzeu, o fostă hală industrială - Hala CET - care ilustra bine ideea de bază a muzeului nostru.

La începutului anului 2014, cu bani primiți de la un sponsor local, am putut face câteva schițe, câteva imagini în 3D ale exteriorului și interiorului și o descriere a viziunii arhitecturale a acestei clădiri, făcută de un specialist. Hala CET în ansamblu putea fi legitimată ca obiect enorm din realitatea comunistă, fiind specific anilor '80.

Aspectul sediului dar și spațiul pe care-l oferea promitea găzduirea unui muzeu cu totul special.

Ideea de bază era aceea de a expune spectaculos dar și cu diferite nivele de informare istorică - toate făcute cu unii din cei mai buni specialiști de la noi, diferite secvențe din viața oamenilor în comunism, pornind de la aspectul ei cotidian.

În același an, 2014, am organizat un concurs internațional pentru stabilirea, prin conversie arhitecturală, a formei sediului muzeului. Așa am atras de partea noastră un grup de arhitecți, tineri și entuziaști, în mare parte cadre didactice la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București.

În vara anului 2014, am organizat primele campanii de colectare de obiecte muzeale, cu sprijinul elevilor voluntari de la câteva licee din Botoșani. Cu aceste obiecte am organizat, în noiembrie 2014, o primă expoziție MuViCC, la Muzeul de istorie din Botoșani.

În martie 2015, am fost invitat să particip la un seminar, desfășurat sub patronajul Președinției României, organizat de Institutul de investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc. Câteva zile, istorici și muzeografi au dezbătut ideea înființării unui muzeu al comunismului în România. Pot spune că viziunea MuViCC s-a bucurat de o bună primire. Seria prezentării muzeelor participante, făcută într-un serial al TVR, a început cu MuViCC, iar rollup-urile cu schițe ale muzeului nostru au constituit fondul pe care s-au făcut filmările acestui serial.

Tot în acea perioadă, am prezentat pe scurt viziunea muzeului nostru, într-o ședință specială, la Facultatea de Istorie din București. Decanul facultății, prof. univ. dr. Adrian Cioroianu, a cerut să înceapă colaborarea cu MuViCC. Atunci am stabilit câteva colective de studenți, masteranzi și doctoranzi, care să facă cercetare pe diferite teme din istoria comunismului, propuse de MuViCC, urmărindu-se crearea unei baze informaționale pentru câteva expoziții permanente ale MuViCC. Muzeul nostru își completa viziunea.

Pe data de 15 iulie a.c., se deschide în mod oficial, la Facultatea de Istorie din București, cercetarea pentru cinci teme, cu cinci colective, coordonate de lect. dr. Matei Gheboianu, care predă cursul de istoria recentă, axat pe comunism. Cu acest eveniment, începe de fapt derularea proiectului „Hai la Botoșani, la primul muzeu al comunismului din România!”, proiect inițiat de CulturEst, asociație care a inițiat viziunea MuViCC și care se ocupă de construirea muzeului de la Botoșani.

Acest proiect a fost cofinanțat de Consiliul județean Botoșani în anul 2015.

Pe data de 15 septembrie a.c., se deschide oficial activitatea de proiectare a zece expoziții permanente, cinci în viziune istoriografică, pornind de la cercetările colectivelor de studenți, masteranzi și doctoranzi, de la Facultatea de istorie, București, și cinci expoziții în viziune scenografică, cu cinci colective de arhitecți și scenografi, în mare parte cadre didactice la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București.

În ziua de 25 oct. a.c., la Hotel „Rapsodia” din Botoșani, are loc, în cadrul acestui proiect, cofinanțat de Consiliul județean Botoșani, prezentarea primelor schițe ale acestor expoziții.

Pe 15 nov. a.c., au fost predate reprezentanților CulturEst dosarele expozițiilor în viziunea istoricilor, care conțin prezentarea detaliată a temei, dicționarul de termeni specifici, bibliografia, cu trimitere la lucrări istorice de bază, filme documentare, presă din perioada comunismului.

Pe 2 dec. a.c., au fost predate planșele expozițiilor în viziune scenografică, fiind trimise unei comisii de validare a lucrărilor. Pe bază planșelor și a dosarelor de documentare istorică, va fi creat până la data de 15 dec. a.c., un film 3D al acestor expoziții, instalate în sediul MuViCC, hala fostului CET Botoșani.

În lucrarea de față, prezentăm pe scurt ideile de bază care au stat la baza proiectării acestor expoziții, în viziune istoriografică și scenografică.

Acest proiect cofinanțat de Consiliul județean Botoșani face posibilă deschiderea în prima fază a MuViCC în sediul din Hala CET, în anul 2016.

În același timp, filmul expozițiilor permanente, oferă posibilitatea de a promova la scară națională MuViCC - Botoșani, ca pe un muzeu al comunismului, care promovează o viziune muzeală nouă, modernă, capabilă să suscite interes pentru cunoașterea istoriei recente la un nivel foarte larg social.

7 decembrie 2015

Constantin Iftime, director proiect MuViCC

Reprezentarea unui apartament cu 2 camere - context istoric -

Marius Cazan este asistent de cercetare în cadrul Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România "Elie Wiesel". Absolvent al Facultății de Istorie, Universitatea din București în anul 2009 și a unui master în cadrul aceleiași instituții în anul 2011. În 2015 și-a susținut public teza de doctorat cu titlul: Dinamica habitatului urban în București (1948-1989). Construcții, dotări, percepții. Este membru al echipei proiectului de cercetare Economic Planning, Higher Education and the Accumulation of Human Capital in Romania during Communism (1948-1989) desfășurat în cadrul Centrului de studii administrative, culturale și economice de la Facultatea de Administrație și Afaceri, Universitatea din București și finanțat de CNCS-UEFISCDI. Domeniile sale de interes sunt: comunismul românesc, istoria urbană, istoria vieții cotidiene în comunism, istoria învățământului superior din România, Holocaustul din România, antisemitismul românesc.
contact: mtcazan@yahoo.com

Există mai multe perspective asupra modului în care se poate face analiza perioadei comuniste. Istoria vieții cotidiene propune observarea unei epoci istorice de la nivelul oamenilor de rând, încercând să aducă în prim-plan acele elemente, comportamente sau fenomene care sunt mai greu observabile din cauza simplității și a răspândirii lor foarte mare. Altfel spus, istoria vieții cotidiene își propune să identifice și să explice rutina unei societăți. Locuința și modul în care locuim este o componentă a vieții de zi cu zi pe care analiza istorică cu greu o poate neglija. De multe ori maniera de a locui este privită drept ceva banal, fără importanță și în consecință istoricilor epocilor modernă și contemporană le-a trebuit mai mult timp să ofere atenția cuvenită și acestui subiect.

De-a lungul perioadei comuniste România a cunoscut transformări de natură socială, și nu numai, care au schimbat vizibil fizionomia localităților sale și implicit modul de locuire. Industrializarea, colectivizarea, urbanizarea sunt procese a căror amploare a contribuit la modificările de habitat prin care spațiul urban românesc a trecut în a două jumătate a secolului XX. Dacă în 1948 în mediul urban trăiau doar 23,4% din populația țării, în anul 1989 mai mult de jumătate din locuitorii României (53,2%) își aveau adăpostul în orașe. Cea mai mare parte a acestei creșteri aparține migrației de la sat la oraș. Factori precum colectivizarea (care a redus semnificativ nevoia de forță de muncă în agricultură) și industrializarea (care solicita tot mai multă forță de muncă aproape de marile centre industriale) reprezintă cele mai importante explicații pentru mutarea unui număr atât de mare de persoane din mediul rural în mediul urban.

Această creștere a populației urbane a însemnat că numărul oamenilor pe care orașele erau nevoite să îi adăpostească, să-i hrănească, să-i transporte la locul de muncă necesita luarea unor măsuri care să adapteze structurile urbane la o populație tot mai mare. Poate măsura cea mai stringentă, în cele mai multe dintre orașe, a fost reprezentată de ridicarea locuințelor. În anii '50 progresele nu au fost foarte mari. Starea proastă a multor dintre construcții, afectate de anii de război și de cutremurul din 1940, precum și degradarea firească în cazul unor clădiri din materiale deloc trainice au dus chiar la înrăutățirea modului de trai în multe dintre orașe. Abia spre sfârșitul anilor '50 și începutul anilor '60 au început să se construiască mari ansambluri de blocuri care au dus la creșterea suprafeței

locuibile ce revenea în medie fiecărui locuitor. Spre exemplu, în 1949 unui locuitor din mediu urban îi revin 7,38 mp suprafață locuibilă, iar în 1966 suprafața medie ce îi revenea fiecărui locuitor din mediul urban era de 8,4 mp. Cu ocazia recensământului din 1992, la doar doi ani de la sfârșitul epocii comuniste, s-a calculat că-n mediul urban suprafața locuibilă era de 11,6 mp pentru fiecare locuitor. Desigur, aceste cifre reprezintă media suprafeței și nu trebuie privite drept reprezentări absolute ale împărțirii locuințelor. Mai merită precizat că ponderea locuințelor de bloc a crescut constant de-a lungul perioadei comuniste, iar la sfârșitul acesteia peste 70% din populația urbană locuia în apartamente de bloc.

Numărul mare al locuințelor construite a implicat și dezvoltarea unor domenii auxiliare. Pe măsură ce tot mai mulți orășeni se mutau în locuințe noi problema amenajării spațiilor interioare ale apartamentelor devenea din ce în ce mai importantă, iar resursele și energiile pe care statul se vedea nevoit să le aloce înspre zonele economiei care puneau în mișcare producția de bunuri și servicii necesare locuinței creșteau proporțional cu ridicarea noilor blocuri.

Modul în care apartamentele erau amenajate și locuite de-a lungul perioadei comuniste era influențat, pe de o parte, de producția și distribuția de bunuri de consum îndelungat (mobilier, electrocasnice) care era controlată exclusiv de stat, pe de altă parte, de un complex de factori care difereau de la un individ la altul, de la o familie la alta. Oamenii se mutau în aceste apartamente cu un bagaj cultural puternic influențat de satul sau regiunea din care proveneau. De asemenea, nivelul de educație, statutul profesional, precum și așteptările pe care aceștia le aveau de la propria viață erau diferite și ajungeau să influențeze modul de locuire și conviețuire într-un bloc de apartamente. De aceea, chiar dacă apartamentele erau construite standardizat, iar mobilierul și cele mai multe dintre obiectele din locuințe erau produse în serii mari și cu o varietate minimă, gospodăriile noilor orășeni aveau în multe dintre situații puternice amprente ale mediului de proveniență.

Cu toate că de-a lungul anilor „camera de zi” din apartamentele socialiste a cunoscut o permanentă atenție din partea arhitecților și proiectanților care au încercat să impună soluțiile amenajărilor moderne, aceasta a rămas spațiul în care lupta între tradițional și modern n-a încetat să se ducă. Cel mai

des întâlnit argument al tradiționalismului stă în comparația sufrageriei apartamentului de bloc cu camera „curată” („camera bună”, „casa bună”) a caselor gospodăriilor țărănești. Punctul comun al celor două încăperi este reprezentat de aura oficială pe care o au ambele camere. Odaia bună care adăpostea cele mai bune mobile, cele mai bune preșuri, lăzile de zestre, mai târziu obiectele din sticlă și vesela, era camera destinată oaspeților și folosită la evenimentele importante ale familie. Prima generație a celor care au ajuns să locuiască la bloc s-a văzut nevoită să-și caute un spațiu care să suplinească „camera bună”. Cum apartamentele nu erau foarte spațioase, iar dormitorul părea că are o funcție clar stabilită, bucătăria a preluat o parte din funcțiile camerei de zi astfel încât „casa bună” să-și facă loc în locuințele noilor orășeni.

Camera de dormit (sau dormitorul) nu era destinată strict odihnei. Depozitarea garderobei, lenjeriei, obiectelor de toaletă își găsea de cele mai multe ori loc în dormitor. De asemenea, în cazul copiilor dormitorul este și cameră de lucru și joacă. Astfel, un spațiu de 10-15 m², în funcție de nevoile celui care-l ocupa, trebuia să fie împărțit între un pat, mici mese de lucru sau un corp de bibliotecă (în cazul în care camera era a unui elev sau student), un șifonier sau dulap de haine a cărui mărime varia în funcție de numărul persoanelor care împărțeau camera, o toaletă cu oglindă și un taburet.

Deși nu i se acordă o atenție la fel de mare precum celorlalte încăperi, bucătăria are un rol esențial în viața de zi cu zi a locuitorilor unui apartament. Bucătăria era însă o încăpere în care activitatea nu se limita la prepararea hranei, ba chiar putem spune că este un spațiu central al vieții domestice. În ciuda spațiului mic luarea mesei se petrecea de cele mai multe ori în bucătărie, doar la ocazii speciale fiind folosită „camera de zi”. Până la apariția mașinii de spălat aici se fierbeau rufele care urmau să fie spălate. De asemenea, călcatul rufelor și restul treburilor domestice se întâmplau cu precădere în bucătărie. În lipsa unui spațiu care să fie folosit drept atelier de lucru, de-a lungul perioadei comuniste, bucătăria și-a împărțit cu balconul și statutul de cameră de lucru în care membrii familiei ajungeau uneori să-și practice meseria. Aceste tendințe cu privire la folosirea bucătărie nu sunt specifice ansamblurilor de blocuri din spațiul românesc, ci mai curând este un pattern al dezvoltării urbane socialiste.

Reprezentarea unui apartament cu 2 camere - expoziție scenografică -

Cristina ȘERBAN, Lector Doctor Arhitect, este directorul departamentului de Proiectare de Interior și Design al Facultății de Arhitectură de Interior din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București.

A studiat Arhitectura la UAUIM până în anul 2000 (Proiect de Diplomă "BMW Headquarters"), a absolvit Masterul de "Management în Arhitectură" în cadrul

UAUIM în 2004 (Disertație "Capacitatea de comunicare a obiectului") și a finalizat studiile doctorale în cadrul aceleiași universități în 2011 (Lucrare de Doctorat "Mecanisme de comunicare vizuală a identității de corporație").

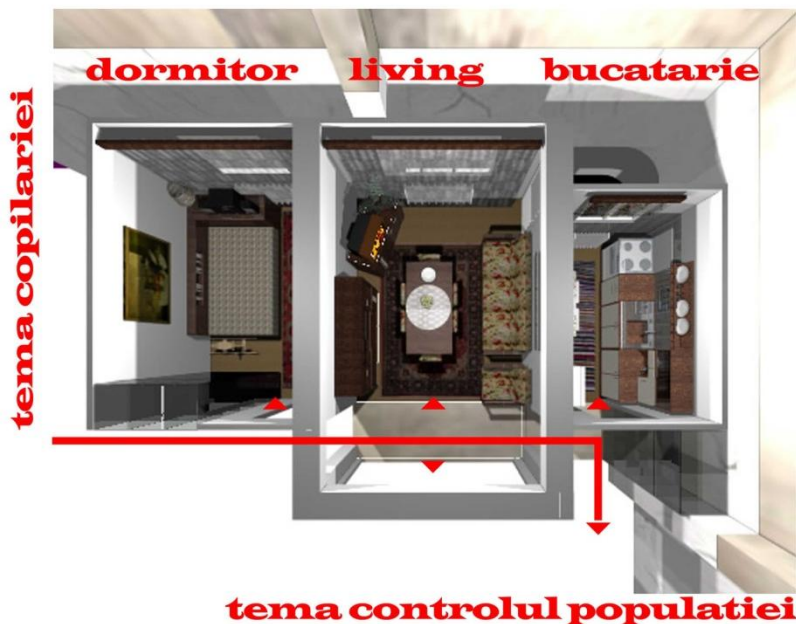
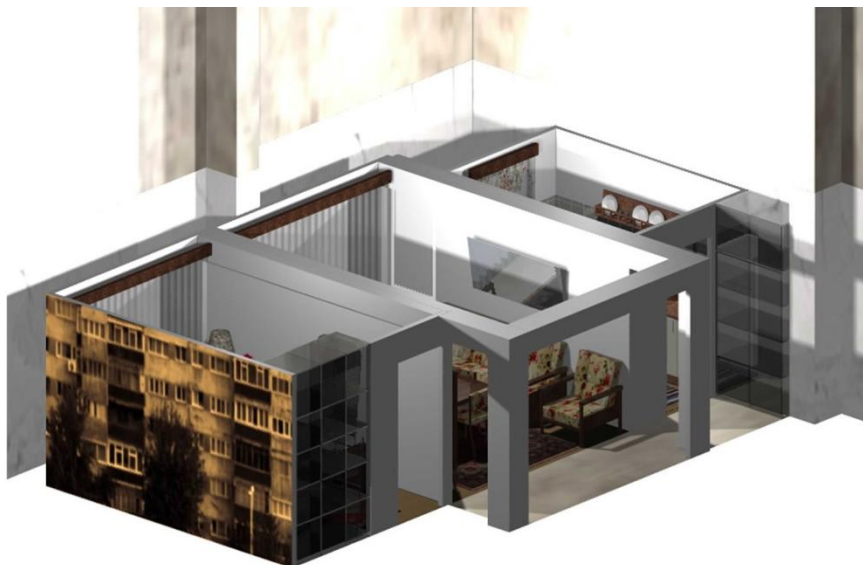
A absolvit diferite cursuri de Design Mobilier în Cluj Napoca (România) și Stadtlorn (Germania), participând și la diferite alte cursuri și traininguri de dezvoltare personală și NLP la București (România) și Florența (Italia).

Începând cu 2002 predă design interior și design de mobilier la Facultatea de Arhitectură de Interior a UAUIM, București. De-a lungul anilor a organizat și coordonat diferite activități extracurriculare studentești, precum workshop-uri, concursuri (inclusiv membru în jurii) și școala de vară hülsta studio (2009, 2010, 2011), participând și ca speaker sau moderator la evenimente internaționale din domeniul Arhitecturii (GIS, RIFF, ICAR).

Pe plan profesional, proiectele sale sunt preponderent de design mobilier și design interior, focusându-se pe valoare adăugată și soluții optime, adaptate personalității și cerințelor fiecărui client în parte. Înafară de marea majoritate a proiectelor sale din domeniul residential, printre proiectele sale se mai numără sedii de birouri și showroom-uri precum EPSON, ING Bank, Doctor Celsius, MEDA, hülsta studio etc. Între 2002-2006 produce 4 prototipuri de mobilier multifuncțional/transformabil expuse la BIFE (2002-2006), BAB (2004,2006) și LA OBIECT (2009). Unul dintre proiectele sale de actualitate este conducerea hülsta studio, unde continuă să își desfășoare activitatea profesională.

Este o persoană deschisă, comunicativă, mereu orientată spre a învăța lucruri noi, extrem de atrasă de Design atât din punct de vedere estetic și funcțional, cât și din perspectiva tendințelor și trendurilor, fără a neglija noile tehnologii și atitudinea ecologică. Comunicarea și networking-ul comercial și social sunt deasemenea experiențe constante și importante pentru ea.

contact: <https://www.facebook.com/se.cris>

Apartamentul are accesul printr-un hol mic de intrare, în dreptul bucatăriei. Pentru a ajunge în dormitor, se trece prin living.

Câteva caracteristici ale modului de amenajare posibile în perioada anilor '70-'80:

- mobilierul de bucatărie era constituit, preponderent, din corpuri tip bufet (cu verticale de legătură între corpurile de bază și cele superioare)
- camera de zi comasa cele două funcțiuni de sedere și loc de luat masă
- dormitorul, de cele mai multe ori foarte mic, conținea recamier pentru odihnă, eliberând centrul camerei pentru alte funcțiuni (loc de joacă pentru copii, masă de lucru și alte activități)
- pentru un confort sporit (și căldură), se foloseau suprafețe textile pe diferite suprafețe: covoare (persane și tesute), cuverturi, tapiserii, perdele (de Pascani), draperii, mileuri, stergare etc.
- balconul folosea, de cele mai multe ori, ca spațiu pentru depozitare (semipreparate pentru iarnă etc.)
- majoritatea pieselor de mobilier erau furnizite. Garniturile pentru camera de zi conțineau, de cele mai multe ori, și suprafețe vitrate (unde erau expuse obiectele reprezentative ale familiei)
- alte obiecte decorative (bibelouri, vase, tablouri/fotografii etc.) aglomerau spațiul locuit; multe obiecte se transmiteau /se păstrau între generații

LIVING - contine o comoda cu TV, o combinatie de biblioteca cu vitrina, o garnitura de masa cu 6 scaune si una de canapea (eventual extensibila) cu fotolii. Traversarea sa, precum si iesirea catre balcon, creeaza spatii de circulatie ce nu lasa multe optiuni de mobilare eficiente a spatiului, creand totodata si o senzatie de aglomerare.

DORMITOR - Amenajat ca spatiu de odihna pentru familie cu un recamier pentru doua persoane, acesta contine si o toaleta, un dulap de haine (realizat ca macheta, transparent - doar pentru a evidentia lipsa de spatiu, dar si pentru a oferi vizibilitate si suport de informare contemporana - pliante, cataloage, touch-screen integrat). Pentru alte activitati este prevazut si un loc de lucru al familiei. Dormitorul este spatiul cel mai intim al locuintei, adresat doar membrilor familiei, in timp ce livingul este cel mai expus spatiu catre public/vizitatori.

BUCATARIA este spatiul in care familia isi petrece, de cele mai multe ori, majoritatea timpului in cursul zilei. Desi locul de luat masa exista deja in living, acela era cel mai des folosit pentru vizitatori, familia reunindu-se pentru mesele principale in bucatarie.

Controlul populației de către Securitate - context istoric -

Cristian Alexandru Groza este istoric, licențiat în domeniul istorie promoția 2013, absolvent al masteratului de Politică și Societate în secolul XX, din cadrul facultății de Istorie, Universitatea din București, promoția 2015. În prezent este doctorand în cadrul Școlii Doctorale a Facultății de Istorie, Universitatea din București, conducător științific Prof. Univ. Dr. Mihai Retegan.

Autor al mai multor articole publicate în reviste de specialitate, din care amintim doar câteva:

- Radiografia unei disidențe. Primăvara de la Praga, în Buletinul Cercurilor Studențești, nr. 21, Ileana Burnichioiu(coord.), Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015, pp. 145-167.
- Ipostazele antisemitismului între modernitate și contemporaneitate, în Fragmente din trecut tinerei cercetători și istoria, Ana-Maria Macavei, Diana Maria Dăian(coord), Editat de Presa Universitară Clujeană, 2015, pp. 245-256.
- The fascist phenomenon, National Legionary State between laws, journals, memoirs and the Jewish repression 20-23 January 1941 în Journal of Education Culture and Society, No 1/2014, Editat de Foundation Pro Scientia Publica, ul Redyka, Wroclaw Poland, pp. 61-79.
contact: alexandru.groza1990@gmail.com

Îndelungatul parcurs prin istoria ideilor comuniste a relevat adevărate metamorfoze ale conceptului de control social. Din punct de vedere logic, omul nou a reprezentat o categorie a mulțimilor, însă această trăsătură, denumită inițial dictatură a proletariatului, s-a denaturat în imaginea liderului politic sovietic. Stalin a devenit un model universal, aproape deificat în propaganda statelor satelit și impus cu forța prin politica de reeducare, conformă cu pedagogia sovietică. A doua fază a controlului social a schimbat traiectoria cultului personalității, astfel că nu mai reprezenta un bun de import, ci era un concept profund personalizat prin carisma liderului local care viza accentuarea trăsăturilor naționaliste. Cele două ipostaze au constituit amprenta cazului românesc care a marșat pe criteriile xenofobiei și a asigurat racordarea unei întregi societăți la fenomenul delațiunii ca politică de stat, mizând totul pe construirea unei clase sociale perfecte. Utopia nu a reușit să atingă acele culmi ideologice planificate, datorită bizantinismului politic. Luptele pentru putere dintre diferitele structuri instituționale au determinat procesul de osificare al ideologiei într-un cadru lipsit de norme, astfel societatea oscila în interiorul manifestărilor centrifuge incompatibile cu gândirea propagandiștilor. Consecințele politicilor impuse de Ceaușescu și aparatul de partid au creat în sânul PCR o structură masivă lipsită de opinii și mobilitate intelectuală, iar sentimentul dominant era teama profundă față de Securitate. Controlul societății a dat naștere la două tipologii umane. Prima reprezintă un model uman perfect adaptat la sistem, ale cărui nevoi nu sunt satisfăcute pe deplin, dar se complăce într-o activitate de rutină care nu-i mai permite manifestarea unor atitudini critice. A doua tipologie este caracterizată prin dedublarea comportamentului între frica de manifestare liberă, din cauza Securității, și ironizarea, pe ascuns, într-un cerc restrâns de prieteni, a sistemului. Teoretic, ambele comportamente se încadrează în aceeași paradigmă, însă caracterul ideologic a pierdut din vedere existența nuanțelor din spatele conceptului de control social. Indiferent dacă ne referim la motivul aderenței la dogmă, din convingere sau din oportunism, comunismul a generat un fenomen atipic pentru că însuși sistemul a ajuns să fie victima propriilor cetățeni.

Controlul populației de către Securitate - expoziție scenografică -

Mihaela Lăcraru este arhitect, promoția 2003 a Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu, și doctor în arhitectură, promoția 2014 a Școlii Doctorale SITT (Spațiu, Imagine, Text, Teritoriu) din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu.

Mihaela Lăcraru profesează ca arhitect proiectant din 2003, abordând în această perioadă o gamă largă de proiecte, atât din punct de vedere al funcțiunilor, cât și al disciplinelor (arhitectură, scenografie, peisagistică, grafică). Membru cu drept de semnătură al Ordinului Arhitecților din România, Mihaela Lăcraru este autorul sau coautorul a peste o sută de proiecte de imobile și a șase proiecte culturale.

Mihaela Lăcraru este de asemenea asistent universitar de atelier de proiectare în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu.

În prezent este titularul propriului birou de arhitectură și cofondator al Lăcraru&Lăcraru Arhitecți Asociați.

contact: mihaelalacraru@yahoo.com

Răzvan Lăcraru este arhitect, promoția 2007 a Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu, și doctor în arhitectură, promoția 2014 a Școlii Doctorale SITT (Spațiu, Imagine, Text, Teritoriu) din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu.

Răzvan Lăcraru profesează ca arhitect proiectant din 2007 urmărind o activitate profesională diversă, acordată cu liniile de design contemporane. Răzvan Lăcraru este membru cu drept de semnătură al Ordinului Arhitecților din România și a abordat în această perioadă peste o sută de proiecte de arhitectură și design interior și a coordonat șase proiecte culturale despre istoria și teoria arhitecturii.

Răzvan Lăcraru este de asemenea asistent universitar de atelier de proiectare în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu.

În prezent este titularul propriului birou de arhitectură și cofondator al Lăcraru&Lăcraru Arhitecți Asociați.

contact: razvanlacraru@yahoo.com

controlul ~~individului~~ populației

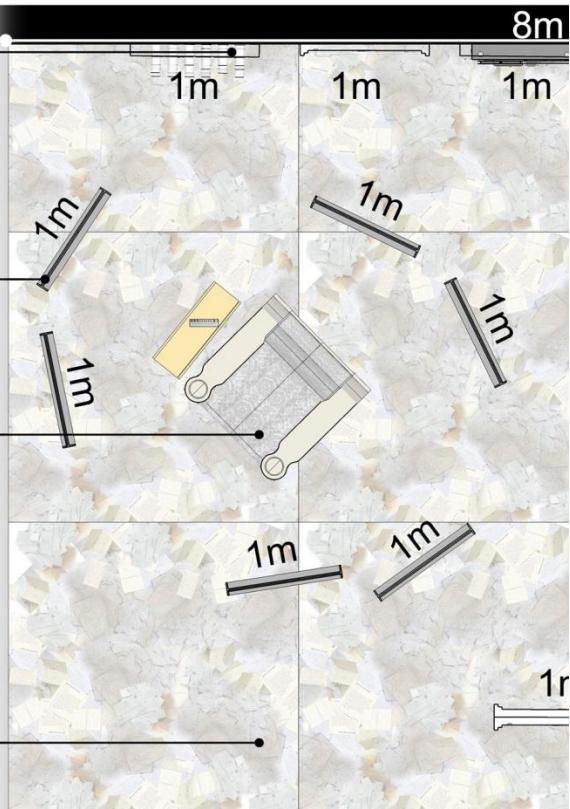
Panoul "Alege un pahar și ascultă un

vecin" va îndemna vizitorul să tragă cu urechea pentru a putea informa. Cele 36 de pahare încastate în panou vor oferi de fapt fiecare câte 30 de secunde de informație lecturată despre controlul populației. Cât trage cu urechea vizitorul va fi fotografiat, iar la sfârșit i se va înmâna propria sa fișă de filaj, în postura de spion.

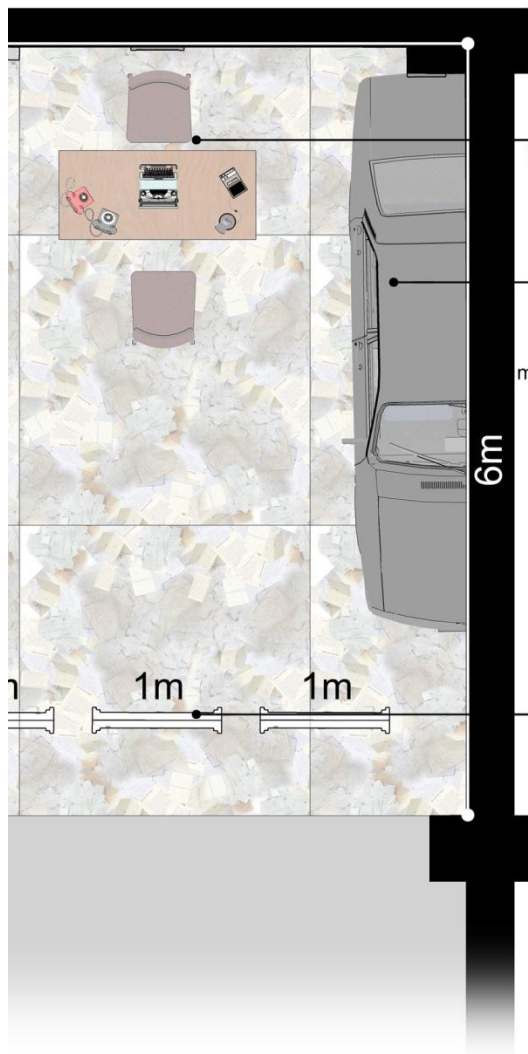
Panou de 1000*2000mm cu oglindă pe o parte și panou cablat pe verso, simbolizând privirea pândită și reflexia controlată de Securitate.

"Templul Introspecției" alcătuit dintr-un fotoliu tipic, alături de masa pliabilă din sufragerie și radioul Gloria 4 de la care se va auzi în surdina "Aici Europa Liberă!". Vizitorul se va putea așeza pe fotoliu, unde va fi înconjurat de reflexiile sale, spionându-se involuntar. Scopul este de a pune vizitorul atât în ipostaza spionului cât și în cea a celui spionat. Vom simboliza astfel dualitatea fiecărui individ în parte și, totodată dezumanizarea acestora prin rolul de informator.

Toată pardoseala va fi compusă din panouri de rășină transparentă în care vor fi înglobate scrisori (în copie) deschise, alături de plicurile lor. Vizitorul, călcând această corespondență, va simboliza călcarea în picioare a intimității individului în regimul comunist.

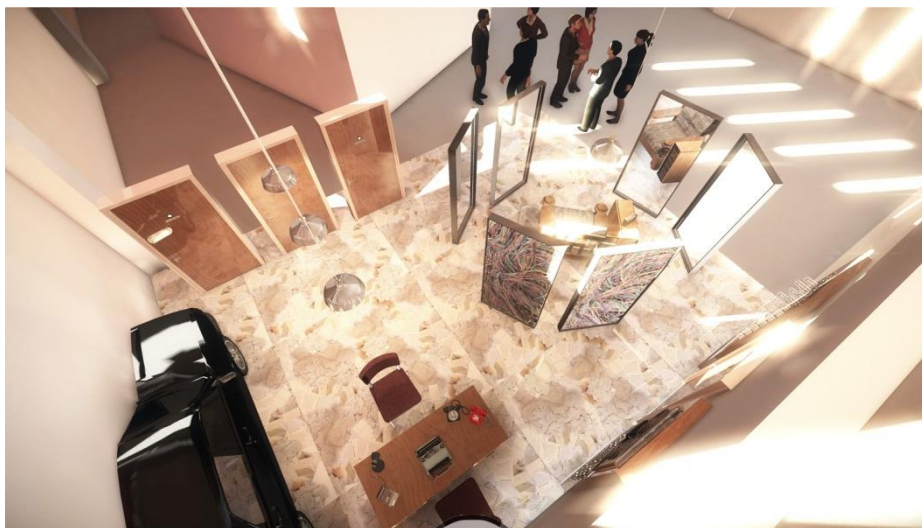

Birou tipic de interogare, dotat cu telfoane, mașină de scris, lampă orientată spre persoana interogată și reportofon. Vizitatorul se va putea așeza atât în locul interogatului cât și în cel al interogatorului. Lângă se găsește un panou cu aparatură de filaj și înregistrare.
Jumătate de autovehicul marca Dacia, model 1310, culoare neagră, tipică pentru agenții Securității. Vizitatorul se va putea urca pe locul copilotului și va putea viziona un material documentar despre Securitate, proiectat pe parbriz (acesta va fi translucid sau opac).

Panou de 1000x2000mm reprezentând ușa tipică de apartament cu vizorul cu lumină intermitentă, sugerând mișcare în spatele ușii. Vizitatorii vor fi îndemnați să se uite pe vizor, imitând un gest de spionare, dar vizorul este înlocuit cu un ecran de mici dimensiuni pe care vizitatorul va urmări un material video documentar de circa 60sec. Sunt 4 astfel de panouri în expoziție și fiecare va avea alt documentar. Pentru materialul video se poate accesa arhiva TVR sau se pot rula secvențe din filmele perioadei.

Tineretea și maturitatea unui fruntași de muncă în comunism - context istoric -

Ana-Gabriela Nițulescu despre ea însăși:

„Sunt student în anul III la Facultatea de Istorie în cadrul Universității București. Am abilități în domeniul precum cunoașterea mai multor limbi străine, dar și organizarea de evenimente, atât culturale, cât și sociale. Sunt familiarizată cu tradițiile, obiceiurile și istoria Greciei. Sunt pasionată de istorie, mai ales de istoria recentă. Domeniul meu de interes este istoria României în perioada comunistă.”

Denisa Dudescu despre ea însăși:

„Sunt student în anul III la Facultatea de Istorie în cadrul Universității București. Cunosc patru limbi străine, am abilități în domeniul informaticii. Sunt pasionată de istoria recentă, în special de istoria comunismului românesc și intenționez să îmi realizez lucrarea de licență pe acest domeniu.”

Regimul comunist este un regim construit de clasa muncitoare și pentru clasa muncitoare. El aveam la bază conceptul de „omul nou”, un model standarde ce trebuia urmat de fiecare cetățean. „Omul nou” însemna muncitorul specializat, devotat ideologiei comuniste și partidului, cel care muncește pentru binele țării, implicat în activitățile partidului și respectă normele morale.

Regimul comunist din România a dorit ștergerea identității individului. De aceea se pune mare accent pe crearea unor organizații pentru diferite categorii de vârstă, ce aveau ca scop final să dea societății cetățeni formați după un singur model, acela a „omului nou”. De la vârsta de 4 ani până când puteai deveni membru de partid, organizațiile aveau rolul de a educa și forma tinerii. Accentul principal se punea pe iubirea față de partid, iar din 1971, după „Tezele din iunie”, se cultivă cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu.

Până la 14 ani, copiii erau trecuți, deja, prin două organizații: „Șoimii patriei” și „Pionierii”. Șoimii patriei erau cei mici, între 4 și 7 ani. De la o vârstă așa fragedă, ei aveau reguli stricte pe care trebuiau să le respecte. Aveau uniformă specifică, se pune accent pe disciplină și mai ales pe îndoctrinarea politică și ideologică a celor mici. De asemenea, erau învățați reguli de morală. În cadrul întâlnirilor ei învățau poezii și cântece, în special patriotice. Șoimii ai patriei deveneau toți copii, pe când pionierii erau selectați.

Pionierii erau și ei recunoscuți după uniforma lor specifică. Această organizație se adresa elevilor cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani. Era foarte bine ierarhizată. Existau diferite modalități prin care cei ce făceau lucruri bune erau răsplățiți și dați exemplu. Pionierul depunea un jurământ, iar apoi un legământ. Pionierii erau educați în spiritul partidului. Ei făceau și muncă suplimentară. Pe lângă acesta, ei participau la diferite concursuri și festivaluri. Aveau revistele lor și mergeau în tabere.

Următoarea etapă era să intre în Uniunea Tineretului Comunist. Este organizația ce se adresa tinerilor, începând din clasa a IX-a, ce avea în vedere pregătirea politică și ideologică a tinerilor. Pe lângă aceasta, se ocupa și cu atragerea tinerilor în activități culturale, sportive și artistice. Existau și

asociații studențești care făceau parte din Uniunea Tineretului Comunist și erau sub directa observare a acestora.

Sarcinile erau următoarele: educarea comunistă, în spirit revoluționar a tineretului, organizarea acțiunilor de muncă patriotică, a activităților politico-ideologice, artistice, sportive, etc. În vacanțe, studenții participau și ei la campaniile agricole, dar și la șantierele naționale ale tineretului.

Existau și foarte multe spectacole și manifestații ce aveau menirea de inocula în mintea tinerilor iubirea față de partid și țară, de exemplu : „Cântarea României” își are rădăcinile în deciziile Congresului al XI-lea al P.C.R. din 1974 și ale Congresului Educației Politice și al Culturii Socialiste din 1976, iar înființarea sa este strâns legată de noua ideologie impusă de Nicolae Ceaușescu, o ideologie ce combină elemente marxist-leniniste cu cele naționaliste.

„ Cântarea României” a reprezentat un sistem de festivaluri și competiții artistice și se organiza o dată la 2 ani.

Scopul acestor festivaluri era acela de a reliza opere noi, de a crește numărul spectacolelor, dar și de a scoate în evidență „geniul creator” al poporului român și să ofere un nou cadru pentru formarea „omului nou”, pion principal al societății socialiste.

Instruirea populației devien prioritară în perioada comunistă. Munca specializată era o necesitate. Educația tinerilor se făcea în special, pentru a răspunde cererii din domeniul industriei. Liceele cu profil tehnic și tehnologic erau majoritare. Exista o comunicare directă între licee și facultăți cu locurile de muncă. Pentru a facilita accesul la educație tuturor, existau diferite tipuri de burse.

România în perioada regimului comunist era un stat industrializat ce avea nevoie de forță de muncă în acest domeniu. Pentru a crea un spațiu oarecum competitiv, la muncă, cei care depășeau norma erau numiți frunțași în producție și primeau și răsplată în bani. S-au creat gazeta de perete, vitrinele calității și chiar panouri locale unde erau puse pozele cu frunțașii de producție. Era o onoare pentru cei ce ajungeau aici.

Nu oricine ajungea frunțaș în muncă. Pe lângă depășirea normei, a planului de muncă, trebuia să ai o conduită demnă. Erau pedepsite abaterile de la

morală comunistă. Nu era acceptat alcoolismul, adulterul. Pentru a rezolva aceste probleme, erau chemați des la ședințele și reuniunile sindicatelor. Au fost create diferite medalii și ordine pe care muncitorii și directorii le primeau ca urmare a depășirii normei, atât la nivelul uzinei, cât și la nivel național.

În perioada comunistă, femeia a fost scoasă din umbra casnică și pusă în lumina vieții publice și politice. Partidul comunist a acordat pentru prima oară dreptul de vot femeilor cu vârste peste 21 de ani, dar și dreptul de a fi alese. Femeile care munceau în întreprinderi, fabrici și uzine, cot la cot cu bărbatul au avut dreptul de o salarizare egală cu acesta.

Un alt model creat este cel al mamei eroine. Acesta avea ca scop promovarea natalității.

Astfel, Nicolae Ceaușescu pentru a crește demografia României a adoptat decretul nr.770 din 1 octombrie 1966 prin care interzicea întreruperea sarcinii, singurele excepții de la această lege erau: sănătatea fizică nu îi permite unei femei să ducă sarcina la bun sfârșit sau alte motive medicale.

Această măsură a avut foarte multe efecte negative, deoarece multe femei alegeau să-și întrerupă sarcina prin metode tradiționale, neigienice ce vor produce adevărate sechele și traumă femeilor.

Prin măsura adoptată Nicolae Ceaușescu promova și considera drept model de urmat pentru toate femeile, modelul „mamei eroine”.

Pentru regimul comunist „mama eroină” era femeia ce dădea naștere la mai mulți copii, iar acest lucru era răsplătit de stat prin bani oferți, diplome, medalii, etc.

Așadar, regimul comunist a avut un impact major asupra societății românești, prin metodele sale specifice și proprii a controlat, instruit și supravegheat românii, deoarece numai în acest mod se putea asigura de faptul că socialismul trăiește în România și este respectat de către toți oamenii ei.

Tinerețea și maturitatea unui fruntași de muncă în comunism - expoziție scenografică -

Veronica Sava, absolvent al UAUIM în 2002, secția arhitectură, este designer și arhitect având la activ multiple participări la concursuri de arhitectură naționale și internaționale.

Secțiunea intitulată "Tinerețea și anii de maturitate ale unui fruntaș în muncă, în comunism" își propune să ilustreze o paleta foarte largă din viața cotidiană a populației din comunism, în principiu, toate aspectele din viața unui muncitor, fruntaș în întrecerea socialistă, altele decât cele arătate în secțiunile adiacente. Astfel, după ce am explorat lumea interiorului unei locuințe comuniste, am aflat despre copilarie, despre controlul populației, acestea secțiuni se referă la viața unui muncitor în oraș, pe stradă, la uzină și în timpul liber, fiind strâns legată cu propaganda - manifestații publice.

Scopul propus este ca într-un spațiu extrem de redus (aprox. 5mx3m), să fie expuse cu mijloace moderne și sintetice, imagini sugestive din mediul de lucru al fruntașului: uzina, fabrica, șantierul. În acest sens vor fi relevate aspecte legate de "protecția muncii", "vizite de lucru", pauza de masa, costumația, pavoazare comunistă - panou de onoare, gazeta de perete, "colțul roșu", sedițele de partid etc. Un alt spațiu în care fruntașul se mișcă este orașul, străzile parcurse în drumul spre și de la fabrica. Se vor arăta imagini legate de transportul în comun, de alimentație publică etc. și aspecte legate de timpul liber al muncitorului fruntaș: distracția, sportul, spectacolele, picnic-ul, excursiile, mersul la ștrand și altele.

Pentru ilustrarea acestei idei vom avea două direcții:

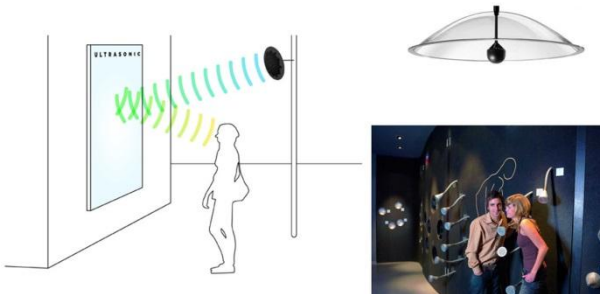
1. Un colț scenografic, la scara 1:1, o zonă de producție care să conțină un banc de lucru sau un strung, cu ziare, table, un reșou și resturile din pauza de masă. La perete se va amplasa un dulap de vestiar, cu salopeta și casca de protecție, cu fanionul de fruntaș, agățat la loc de cinste și avertismentele de protecția muncii, lozinci comuniste. Opțional se poate amplasa, integral sau parțial un produs de marcă românească (ex. o parte dintr-o Dacia sau dintr-un tractor la care fruntașul lucrează).

2. Crearea unor spații, între țevile tubulaturii existente, prevăzute cu sertare și uși care vor fi deschise de către vizitatori și în care se vor găsi după caz, obiecte, diorame sau seturi de imagini afișate în format print, sau electronic. La nivel auditiv, zonal, cu ajutorul unui sistem de sunet direcțional, se pot auzi fragmente de cuvântări, ședințe de partid, emisiuni radio care proslăvesc "măreața industrie socialistă", sunetul străzii.

În funcție de spațiul rămas disponibil coroborat cu cel necesar circulației, se amenajează o filă centrală, amplasată longitudinal, conținând stereoscopii și un sistem de sunet direcțional cu texte explicative. În acestea se vor prezenta scene cotidiene ce reflectă o zi din viața fruntașului comunist.

Această soluție a fost adoptată pentru o cât mai mare diversitate imagistică și expunerea unui număr cât mai mare de obiecte.

Secvențe din copilăria părinților noștri - context istoric -

Silvia Cristina Baumgartena absolvit Colegiul Național Sfântul Sava din București și în prezent este studentă în anul III la Facultatea de Istorie, Universitatea din București. Este pasionată de tot ce ține de domeniul memoriei și dorește ca pe viitor să își desfășoare activitatea profesională în domeniul cercetării Istoriei Comunismului din România.

Până acum a participat la diverse stagii de practică în instituții specializate, la școli de vară cu tematică istorică și la Atelierele Centrului de Studii în Istorie Contemporană, activități care, alături de cursurile din facultate, au pus bazele inițierii ei în domeniul istoriei.

Adam Valentin- student al Facultății de Istorie, Universitatea București, pasionat de istoria contemporană a întreprins diverse activități cu numeroase instituții printre care Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (Universitatea de Vară de la Râmnicu-Sărat), a participat la Atelierele Centrului de Studii în Istorie Contemporană și recent a realizat o cercetare

pentru Muzeul vieții cotidiene în comunism de la Botoșani cu tema Secvențe din copilăria părinților noștri în comunism.

Patriotism

Secvențele din copilăria părinților noștri reprezintă perioada unei epoci eminentamente marcantă pentru părinții noștri. Nostalgia acelor vremuri se observă și astăzi în maniera comportamentală și mentală a generației născute în anii 60-70, perioadă cunoscută în istoriografia românească ca faza național-comunistă a regimului de sorginte sovietică, perioadă care a culminat cu un patriotism exacerbat urmărind îndreptarea ideologică de sub obediența politicii de la Moscova. Patriotismul ca element propagandistic îl avea în centru pe Nicolae Ceaușescu care după anul 1971 și-a dezvoltat fără echivoc un cult al personalității în detrimentul poporului.

Manifestările patriotice sunt transpuse în spațiul public prin prisma zilei de 23 august, atunci când se sărbătorea Ziua Națională, moment propice pentru ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ovaționat în urale de către tinerii șoimi ai patriei și pionieri, dar și aclamat cu frenezie de către mulțimea formată din adulți.

Comunismul a folosit această mască a patriotismului ca instrument de control al unei populații îndoctrinate ideologic, ajutând ca mesajul de independență și suveranitate să fie perceput de către mulțime ca un element de stabilitate socială.

O secțiune foarte importantă din această categorie este patriotismul prin cultură. Diverse opere din perioada comunistă au reprezentat elemente cheie de preamărire a istoriei României ce serveau drept model pentru tânăra generație "eroică" și "norocoasă" care trăia în "epoca de aur" a comunismului românesc.

Șoimii patriei și pionierii

Propășirea idealului comunist nu se putea realiza fără elemente cheie de înregimentare și de formare a "omului nou", fără instrumentele de dirijare și cârmuire în favoarea regimului național-comunist. Organizația de Șoimi ai patriei avea menirea de a contribui la "educarea moral civică a copiilor, în spiritul umanismului, al dragostei și respectului față de patrie și popor, față de Partidul Comunist Român".. Vârsta șoimilor patriei era cuprinsă între 4 și 7 ani, după această etapă, ei deveneau pionieri.

Statutul de pionier îl dețineau elevii cu vârsta de până la 14 ani. Apartenența la Organizația Pionierilor reprezenta o etapă obligatorie a copilăriei. Aceștia au jucat un rol foarte important în organizarea

manifestațiilor dedicate tovarășului Nicolae Ceaușescu, ei reprezentând produsul "omului nou" pe care regimul comunist dorea să-l formeze ținând cont de idealurile conducerii Partidului Comunist Român.

În ceea ce privește normele de reglementare ale pionierilor, ei aveau atât drepturi cât și obligații față de popor și mai ales față de partid. Atât șoimii patriei, cât și pionierii au reprezentat pentru regimul național comunist eșafodajul de îndoctrinare ideologică care să corespundă "omului nou" format pe principii comuniste. Mai târziu, micii cetățeni urmau să contribuie și ei la construcția "societății socialiste multilateral dezvoltate" și la întărirea cultului personalității dictatorului.

Propaganda

Propaganda comunistă a reprezentat factorul intransigent de menținere a populației sub obediența partidului. Mecanismul cel mai important al propagandei este reprezentat de repetitivitate: "Cincizeci de mii de repetiții înseamnă un adevăr". Propaganda comunistă s-a manifestat în mai multe moduri. Culegerile de cântece și poezii din această perioadă conțin o semnificativă amprentă ideologică pe care copiii trebuiau să și-o însușească în mediul școlar. Poeziile propagandistice au în centrul subiectului "Partidul" și "Conducătorul nostru iubit". O altă temă de propagandă adresată copiilor este "Iubirea de patrie". Patria trebuia să fie adorată și cinstită de către copiii României Socialiste.

Persoana lui Nicolae Ceaușescu reprezintă un element central al propagandei comuniste adresate copiilor, nu doar la nivel semantic, ci și la nivel vizual, astfel că toate manualele din anii 70-80 sunt înțesate cu imagini propagandistice ale cuplului prezidențial în diverse ipostaze, imagini care doresc să transmită apropierea extraordinară dintre președintele țării și milioanele de copii ai patriei.

O altfel de propagandă era cea a marșurilor de 23 august. Acestea au jucat un rol foarte important în apariția în public al cuplului dictatorial care a făcut obiectul cultului personalității după anul 1971.

Propaganda care îl avea în centru pe Nicolae Ceaușescu nu avea deloc accente de subtilitate, ci era realizată pe tușe groase. Tovarășului îi erau mereu alocate primele pagini ale revistelor sau cărților de poezii, iar cuvintele sale erau scrise cu litere mai mari decât restul conținuturilor,

celelalte articole de ordin sportiv, educațional, ludic fiind trecute pe planul doi.

Învățământul

Învățământul românesc din perioada anilor 70-80 era impregnat cu numeroase elemente ale ideologiei comuniste care susțineau scopul formării "omului nou". Toate cunoștințele pe care și le însușeau cei mici în cadrul sistemului educațional, trebuiau să fie în concordanță cu ideologia și politica Partidului Comunist Român. Rolul învățământului nu era acela de a forma și dezvolta personalitatea individuală, ci de a produce tineri care să susțină progresul economiei naționale și dezvoltarea socială a țării.

Cadrele didactice aveau obligația de a-i dezvolta pe cei mici "în spiritul ordinii și disciplinei, al responsabilității sociale pentru îndeplinirea obligațiilor ce le revin în școală, în muncă și în viață"

Pentru a educa părinții în sistemul educațional al copiilor, profesorii trebuiau să dirijeze formarea unor comitete cetățenești de părinți și a unor consilii acestor comitete, ele reprezentând forme de control al societății asupra procesului educațional.

Pacea

Un element foarte importat pe care îl folosea Partidul Comunist Român în orânduirea blocului comunist era cuvântul „pace”. Pentru regim, dezarmarea reprezenta elementul fundamental pentru stabilitatea interioară și spre independență în cadrul blocului socialist. O serie întreagă de poezii au fost dedicate păcii, în culegerea de cântece pentru pionieri și școlari „Pace, vise, flori”. Copii trebuiau să învețe și să aprecieze și să iubească pacea oferită de regimul comunist din țara lor.

Pacea oferită de comuniști era văzută ca fiind singura cale spre un viitor luminos, iar această pace trebuia să se propage dinspre România Socialistă spre alte meleaguri, punându-i la înaintare pe tinerii patriei române, deoarece ei vor avea de suferit în cazul apariției unui conflict. Acesta era abordarea comunistă pentru pacea între popoare. Dezinvoltura din România comunistă aducea aminte și de poziția țării față de contextul internațional prin care România dorea independența față de politica Moscovei.

Secvențe din copilăria părinților noștri

- expoziție scenografică -

Arthur O'Looney

Born Dublin 1972. Educated at University College Dublin and the Technical University of Kaiserslautern in Germany.

Spent 12 years in Germany building in and around Frankfurt am Main, Hessen including working on the headquarters of the Bank of America. Established an architecture and design practice in Bucharest in 2009. Founder of AOL Architects and working on various private and public projects including Transcendental Urban Bucuresti (TUB) which is an urban renewal and development project commissioned by the Bucharest town hall which enhances the pedestrian experience in Bucharest.

Associate Professor at the University of Ion Mincu in both the departments of Interior Design and Architecture.

Invited workshop master at the Faculty of Architecture G.M. Cantacuzino in Iasi.

Invited critic at the Technical University of Darmstadt in Germany. Currently writing a book on the Gothic Cathedrals of France.

On Design: I try to take an open design approach regarding my architectural and urban design work in the sense that I allow myself to be influenced and inspired by my environment when designing in a particular place. I am a passionate believer in tradition, history and individuality and often refer to them when approaching a new design challenge.

Raluca Nedelcu

S-a născut în București, 1982. A absolvit liceul german "Hermann Oberth", București, în anul 2001.

A urmat cursurile Facultății de Arhitectură și Urbanism din cadrul UAUIM, pe care le-a absolvit în anul 2007 și în prezent este doctorand în cadrul UAUIM, cu tema de cercetare „Arhitectura și psihologia culorii”.

Din anul 2009 ocupă funcția de asistent universitar în cadrul Facultății de Arhitectură de Interior a UAUIM, București.

A ales ca temă pentru lucrarea de diplomă „Conversația Uzinei Electrice Filaret în Muzeu Tehnic”, proiect cu care s-a clasat pe locul 2 în cadrul Anualei

de Arhitectură București 2008.

A înființat biroul de arhitectură SPATIO Design Arhitectură și în prezent este implicată atât în proiecte rezidențiale și industriale cu investitori privați cât și în proiecte finanțate de stat.

În anul 2015 a câștigat, împreună cu arh. Arthur O'Looney, concursul pentru proiectarea "Muzeului Vieții Cotidiene în Comunism", la Botoșani. Experiența profesională acumulată până în prezent a ajutat-o să-și formeze anumite direcții controlate, de percepție și gândire a spațiului și a luminii, dobândind curajul necesar pentru a depăși bariere, atât fizice cât și psihologice, întru crearea unor spații noi, inovatoare.

Inspirația sa izvorăște din dragostea pentru artă, tradiție, istorie și natură. Este pasionată de studiul și percepția luminii și a culorii, elemente interdependente a căror fuziune creează Universul și definește ființa. Creează spații vii, dinamice, bazate pe emoții viscerale și reflectivitate. Viziunea sa asupra arhitecturii poate fi reprezentată prin celebrul citat al remarcabilului arhitect, reprezentant al modernismului, Le Corbusier:

„Arhitectura este jocul savant, corect și magnific al formelor reunite sub lumină”.

SECVENȚE DIN COPILĂRIA PĂRINȚILOR NOȘTRI

arh. Raluca Nedelcu _ arh. Arthur O'Looney

STEAGUL REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA,
SUSPENDAT

SUPRAPUNERE
MONITORE TV CU TUB,
CU DIFUZARE SECVENȚE
TEMATICE

RECONSTITUIRE
SALĂ DE CLASĂ

MOBILIER MODULAR
EXPUNERE

STEAUA ROȘIE-
SIMBOLUL
COMUNISMULUI

↑
ACCES
SPAȚIU EXPOZIȚIONAL

Muzeul
Vieții
Cotidiene în
Comunism

PANOU INTERACTIV
POZĂ PIONIERI

BICICLETĂ PEGAS
CU BUTAFORIE ARIPI,
SUSPENDATĂ

Plan expoziție_viziune scenografică

Elevație expoziție_viziune scenografică

SECVENȚE DIN COPILĂRIA PĂRINȚILOR NOȘTRI

arh. Raluca Nedelcu _ arh. Arthur O'Looney

Muzeul
Vieții
Cotidiene în
Comunism

Manifestații publice în comunism - context istoric -

Ionuț Mircea Marcu este absolvent al Facultății de Istorie, Universitatea din București. În prezent este masterand în cadrul aceleiași instituții, dar și student la Facultatea de Științe Politice, Universitatea din București. În anul universitar anterior a beneficiat de o bursa din partea Fundației Konrad Adenauer, iar în anul universitar actual este bursier al Institutului de Investigare a Crimelor

Comunismului și Memoria Exilului Românesc. Domenii de interes: ideologii totalitare în secolul XX, evoluția politico-ideologică a comunismului românesc, istoriografia din timpul regimului comunist din România.

Andrei Popa este absolvent al Facultății de Istorie, Universitatea din București. În prezent este masterand în cadrul aceleiași instituții, dar și autor colaborator al Cercului de Societate și Cultură (<http://societatesicultura.ro/author/andreibopa/>). Domenii de interes: istoria comunismului în România postbelică, evoluția politico-ideologică a comunismului românesc în

perioada 1965-1989, istoria celui de-al Doilea Război Mondial, istoria Uniunii Sovietice în timpul lui Mihail Gorbaciov.

Manifestațiile publice din timpul regimului comunist au reprezentat o formă de sugerare ostentativă a solidarității dintre întregul popor și PMR. Instrumentalizarea politică a desfășurării acestor evenimente este foarte relevantă pentru a înțelege modul în care regimul a încercat să inoculeze anumite teze la nivelul populației, dar și pentru înțelegerea gradului în care a reușit acest lucru.

Pentru perioada cuprinsă între 23 august 1944 și venirea la conducerea partidului și statului a lui Nicolae Ceaușescu în 1965 câteva caracteristicile ale manifestațiilor sunt foarte importante.

În primul rând, manifestațiile din această perioadă relevă elocvent schimbările care au loc, de-a lungul timpului, în interiorul PMR. Dacă la începutul regimului, Gheorghiu-Dej este pus în umbră de Ana Pauker și apropiații acesteia, la sfârșitul perioadei studiate observăm faptul că Gheorghiu-Dej este omniprezent. În al doilea rând, până la începutul anilor '60 referințele la Uniunea Sovietică sunt foarte numeroase. Fiecare manifestație publică din această perioadă este utilizată de regimul de la București pentru a sublinia relația de „prietenie” dintre RPR și URSS. În al treilea rând, se observă faptul că manifestațiile publice reprezentau o oportunitate foarte bine utilizată de PMR pentru a-și transmite mesajul propagandistic, atât către populația din România, cât și către străinătate.

Prima parte a lucrării de față este structurată astfel: primul capitol prezintă câteva elemente generale cu privire la scopul și modalitățile de organizare a manifestațiilor publice din perioada studiată, următoarele două capitole reprezintă studii de caz, care au în vedere cele mai importante sărbători (23 august și 1 mai), iar ultimul capitol prezintă succint cum se organizau alte manifestații publice.

Pentru perioada 1944-1965, manifestații publice au fost o formă prin care regimul a încercat să transmită, atât către populația din România, cât și către străinătate, mesajele propagandistice. Organizate cu o atenție ieșită din comun, marile manifestații din perioada 1944-1965 nu ating totuși nivelul pe care îl ating după 1971, când se dezvoltă cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu. Cu toate acestea, având în vedere crunta lipsa de legitimitate a regimului de democrație populară, de care comuniștii erau foarte conștienți,

manifestații publice au reprezentat o încercare de a sugera existența unui consens la nivelul populației în sprijinul oferit PCR/PMR.

Manifestațiile din această perioadă erau organizate după un tipic clasic. Aveau loc diverse întruni în săli închise în care cei mai importanți conducători ai partidului și ai statului citeau discursuri. În privința manifestațiilor în aer liber, marile piețe ale principalelor orașe ale țării erau pregătite cu tribune special amenajate în care stăteau conducătorii partidului și ai statului. După discursurile acestora aveau discursurile celor mai importanți invitați, în special din partea Uniunii Sovietice. Apoi se desfășura o defilarea, fie de trupe, în cazul zilei de 23 august, fie a reprezentațiilor fabricilor și uzinelor, reprezentațiilor unor ramuri sportive, incheindu-se cu unele care alegorice.

Manifestațiile publice în timpul lui Nicolae Ceaușescu (1965-1989) au fost asemănătoare celor din perioada predecesorului său, Gheorghe Gheorghiu-Dej, până la mijlocul anilor `70, când au început să capete o amploare uriașă în urma creării cultului personalității lui Ceaușescu, liderul cu care s-au identificat. Manifestațiile au evoluat de la simple parade pe bulevarde la veritabile spectacole coregrafice pe stadioane și la vizite de lucru ale conducătorului, Nicolae Ceaușescu și a soției sale, Elena, cu scopul aclamării conducătorului. Slogane, lozinci, omagii, cântece laudative în cinstea conducătorului deveniseră ceva normal în perioada denumită de propaganda de partid drept „Epoca de Aur”.

Cele mai importante evenimente aniversare din această perioadă au fost: 6 ianuarie – ziua de naștere a Elenei Ceaușescu, soția liderului român; 26 ianuarie – ziua de naștere a lui Nicolae Ceaușescu; 8 martie – Ziua Femeii; 1 mai – Ziua Muncii; 2 mai – Ziua tineretului; 8 mai – Ziua partidului; 1 iunie – Ziua Copilului; 15 iulie – aniversarea „istoricului” Congres al IX-lea al P.C.R., la care Ceaușescu a fost ales secretar general și Ziua națională, 23 august – ziua întoarcerii armelor din 1944, considerată ziua „eliberării țării de sub jugul fascist”. Cu această ocazie aveau loc manifestații, modeste (comparativ cu cele din timpul cultului personalității) la începutul perioadei în care Ceaușescu s-a aflat la putere din 1965 până la mijlocul anilor `70 (un reper cronologic în acest sens poate fi considerat crearea funcției de „președinte al României” de către conducătorul român în 1974 și atribuirea sieși). Însă toate aceste aniversări au fost umbrite de semnificația lor originală, prin promovarea cultului personalității

liderului român, devenind mai degrabă spectacole și manifestații publice omagiale. Coreografiile de pe stadioanele țării, prilejuate de diverse aniversări, preponderent pe fostul stadion „23 August” cele la sfârșitul anilor `70 și întreaga perioadă a anilor `80 sunt un exemplu elocvent în acest sens. Se dorea ca acestea să iasă cât mai spectaculoase, pentru a impresiona întreaga audiență, dar mai ales pe conducătorul statului.

Manifestațiile publice aveau loc, de asemenea, prin intermediul unor evenimente sportive și culturale. Cele mai importante sunt „Daciada”, respectiv „Cântarea României”, cu roluri de promovare a sportivilor, respectiv a culturii române prin manifestațiilor cultural-artistice, profesioniste și de amatori ce aveau loc odată la doi ani începând din 1976, în același an cu „Daciada”. Competiția sportivă „Daciada” organiza marile defilări ale oamenilor muncii cu ocazii festive diverse: ziua națională, ziua muncii, ziua partidului, etc., aceste manifestații publice fiind esențiale în promovarea cultului personalității

Aparatul propagandistic al partidului din perioada ceaușistă dorea să transmită prin intermediul manifestațiilor o aderență totală a populației la politica promovată de P.C.R., dar mai ales de elogiare a conducătorului român, Nicolae Ceaușescu. Acesta era prezentat drept cel care trebuie să conducă țara spre numeroase reușite, denumite „mari realizări” de către propagandă. De asemenea, propaganda era foarte eficientă când venea vorba despre vizitele de lucru ale liderului român. Călătorind prin țară, acesta era primit în fiecare localitate printr-un ritual de întâmpinare, unde foarte numeroși „oameni ai muncii” erau duși pentru a juca rolul de manifestați, pentru a primi oaspeții, pe soții Ceaușescu. Vizitele de lucru erau o constanță în „Epoca de Aur”, fiind o componentă importantă a cultului personalității, menită de a îl elogia pe conducătorul statului român.

Manifestațiile din perioada 1965-1989 nu pot fi separate de imaginea lui Nicolae Ceaușescu, cu care s-au identificat. Numele său a fost scandat la fiecare dintre ele, în timpul fiecărui discurs al său fiind aclamat de mulțimea adusă cu forța, pentru a face ca manifestația să fie o reușită. Propaganda, ca principala unealtă care a contribuit la promovarea cultului personalității sale, în rândul populației a ridicat în slăvi pe conducătorul român prin elogii, omagii și laude exacerbate, în fața cărora mulțimea, supusă, trebuia să aplaude. Astfel, un om dădea tonul tuturor manifestațiilor.

Manifestații publice în comunism - expoziție scenografică -

Krisztina Maria Bokos a fost eleva a „Liceului de arta” din Târgu Mureș, unde a studiat artele plastice, având ca specializare Grafica.

În anul 2012 pleacă în Danemarca pentru a studia arhitectura.

Se instalează într-un orașel de lângă Aarhus și urmează cursurile Universității VIA University College, facultatea Arhitectural Technology and Construction Management.

Câștigă în urma anilor petrecuți în Danemarca experiența lucrului în medii multiculturale și pasiunea pentru cercetare.

În 2014, în ultimul an de facultate se reîntoarce în România pentru a-și realiza perioada de practică într-un birou din București. În această perioadă participă la concursul de proiectare muzeală MUVICC.

Manifestații Publice în Comunism

Expoziția cu tema "Manifestații Publice" își propune să abordeze într-un mod **interactiv** subiectul. Se dezvoltă, în cadrul expoziției temă, un traseu care pune de-a lungul lui vizitatorul în 3 poziții diferite:

- 1. MULȚIMEA**- prin intermediul unei instalații din burete moale, în relief atât pe pereți cât și pe podea, vizitatorului i se creează senzația de mulțime, de înghesuială, de dezechilibru; În același timp prin intermediul unor goluri în perete, care-i permit să vadă în încăperea următoare, îi este starnit interesul în legătură cu ce urmează.
- 2. CONDUCĂTORUL- ZONA DATE ISTORICE**- eliberat din labirintul mulțimii, vizitatorul ajunge într-o încăpere luminată și largă. Aici găsește informații istorice despre manifestațiile publice în perioada comunistă. Fluxul de informații este reprezentat de imagini și texte expuse dar și de existența unui proiector care va derula filme și interviuri referitoare la tema.
- 3. PARADA**- în cea de-a treia încăpere, după ce și-a creat o idee despre subiectul expoziției, vizitatorul este pus în situația de a recrea un mars sincronizat specific paradelor comuniste. El poate face asta prin intermediul unei instalații de oglizi care îi multiplică reflexia astfel încât pare că o mulțime de oameni produc în același timp-perfect sincronizat o mișcare anume.

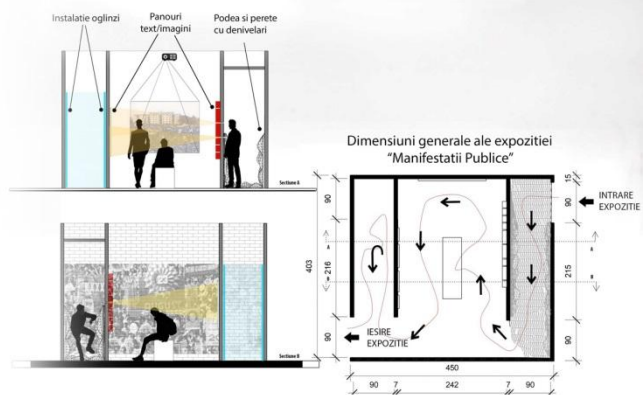
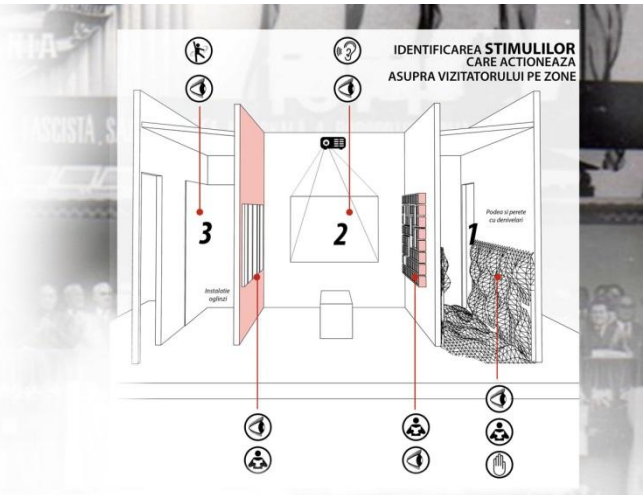
Expoziția vorbește vizitatorului prin intermediul a mai multor tipuri de stimuli:

VIZUALI - prin expunerea de imagini și text, prin proiectarea de filme și interviuri

AUDITIVI - Prin proiectarea de filme și interviuri

TACTILI - prin crearea de senzații cu ajutorul texturii podelei din zona 1

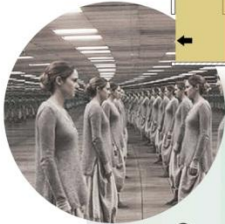
Pe parcursul expoziției acești 3 tipuri de stimuli se vor regăsi în proporții diferite pentru a trezi în vizitator senzații potrivite secțiunii în care se află.

Panou reprezentand modalitatea de expunere a imaginilor

**ZILE
IMPORTANTE
/
EVENTIMENTE
SI
FESTIVITATI
IN
COMUNISM**

Imagine stanga reprezentand sursa de inspirație pentru Zona "Parada" unde se poate pune în mișcare un marș sincronizat figurativ.

Fiecare autor, așa cum este prezentat în acest volum, este responsabil pentru propria contribuție, atât din punct de vedere al corectitudinii, cât și al autenticității și al respectării drepturilor de autor.

Prezentul volum a fost publicat în 200 exemplare în București în Decembrie 2015.

Grafica de copertă și machetarea sunt realizate de Răzvan Lăcraru B.I.A.

Conținutul acestui volum nu poate fi reprodus integral sau parțial fără acordul autorilor.

2015

